

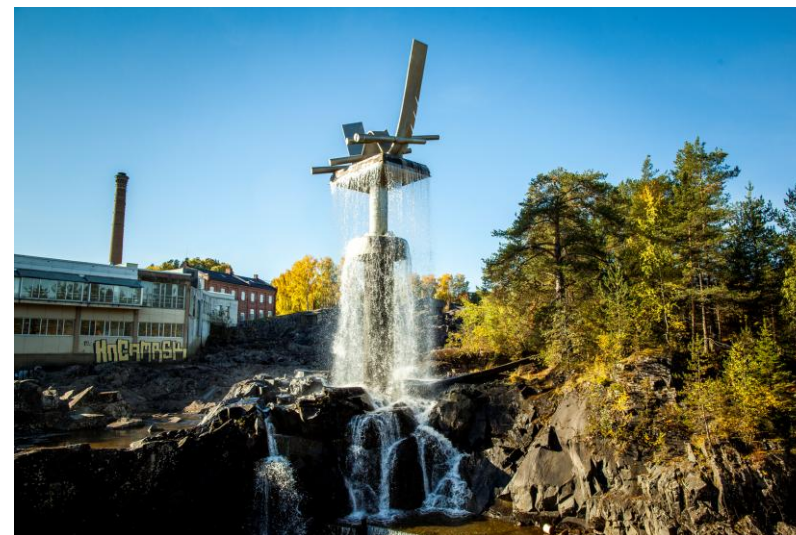
RINGERIKE
KOMMUNE

Et budsjett for fremtidens Ringerike

Formannskapsmøtet 21. oktober 2025

© Mona Tenold Lundemo

RINGERIKE - nærmest det meste

Vi lever i en urolig tid

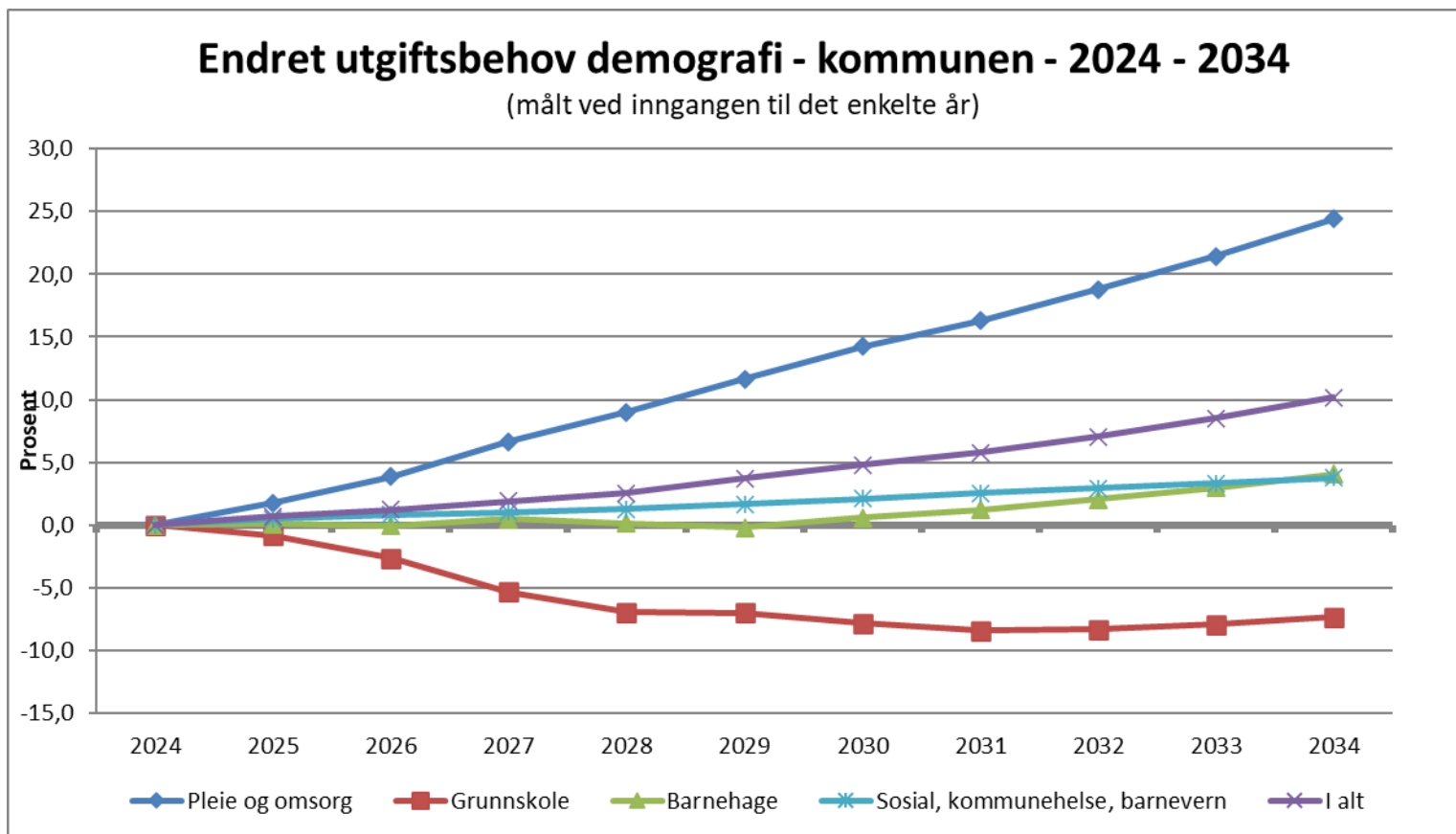
Forsvarsløftet – for Norges trygghet

Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036

Estimert behov for tjenester

Ringerike kommune 2024-2034

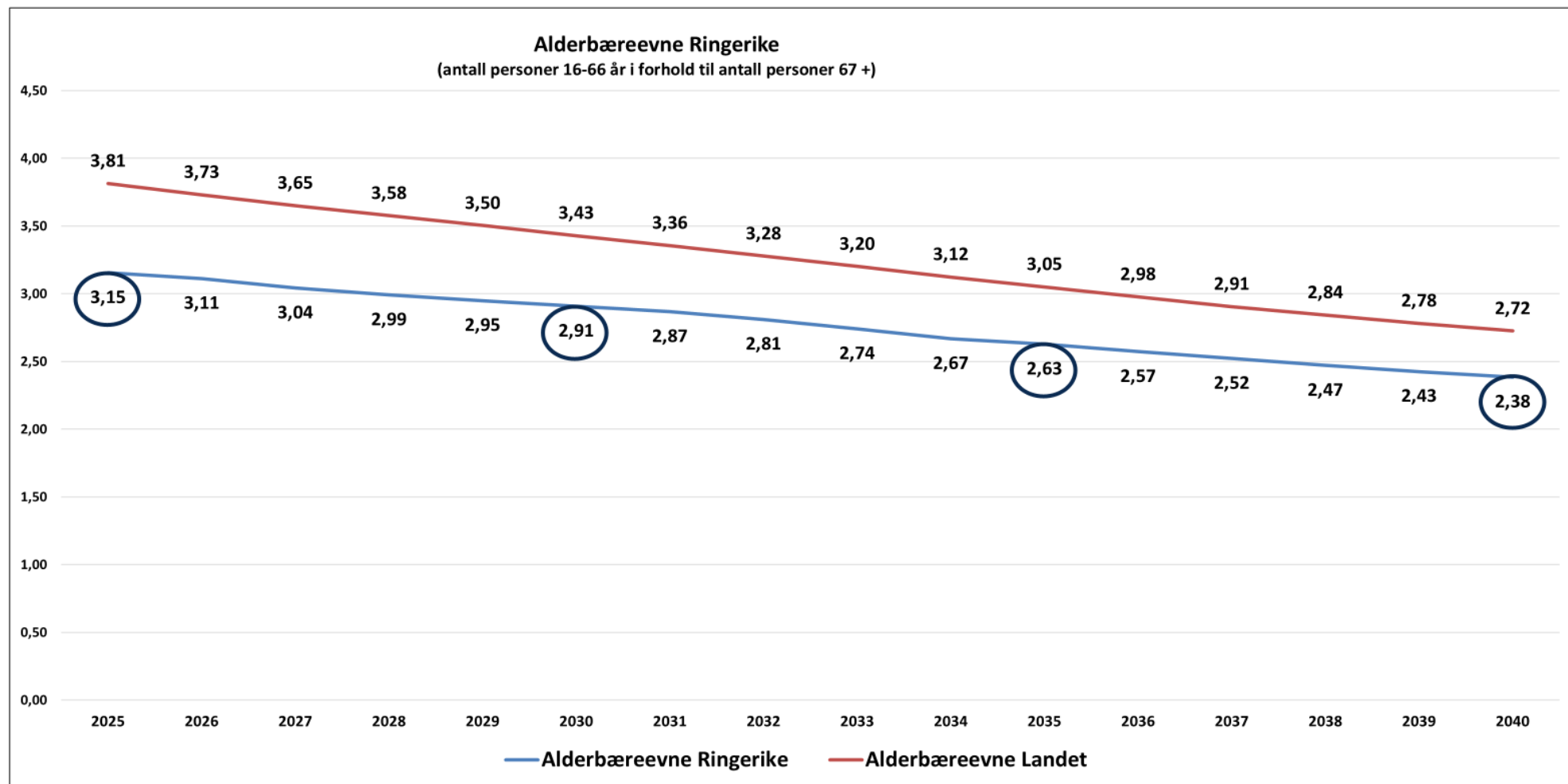

RINGERIKE - nærmest det meste

Utvikling av samfunnets evne til å håndtere behov som følge av den demografiske endringen

Aldersbæreevne = antall pers. 16-66 år i fht. 67 år+

22%
i alderen 20-66 år
står utenfor
arbeidslivet.
Snitt i landet er 20%

18%
i alderen 20-29 år
står utenfor
arbeidslivet.
Snitt i landet 16%

5,5%
på arbeidsavklaring.
Dette er høyest i
Nav Vest-Viken

Arbeidsledighet
på snittet
i landet, men noen
flere langtidsledige

13,2% i yrkesaktiv
alder er ufør.
Snitt i landet
er 10,5%

4,1% av de unge
under 30 år er uføre.
Snitt i landet er 2,7%

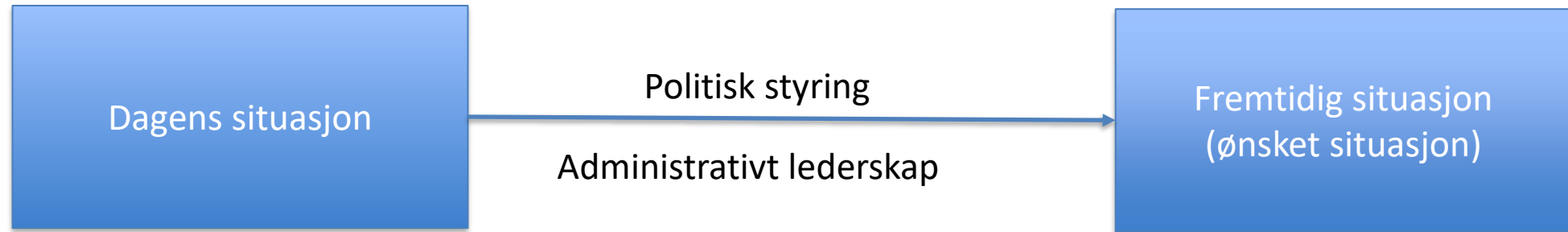

6% sykefravær.
Blant de høyeste i
Nav Vest-Viken

Budsjettet må svare ut våre hovedutfordringer

Hvordan oppnå en bærekraftig utvikling

Samfunnsutvikler

- Planprosesser
- Næringsliv
- By og tettsteder
- Boligutvikling

Tjenesteutvikler

- Innovasjon
- Digitalisering
- Kommune 3.0
- Arbeidsgiver

Myndighetsutøver

- Rettigheter og tildeling
- Forvaltning

Medborgerskap (lokal demokrati)

- Innbyggerdialog
- Tillit
- Frivillighet

Foreslår massive kutt: – Ikke mer å ta av

● **SISTE:** Foreslår kutt for 110 millioner kroner på ett år: – Helt nødvendig å ta noen grep

RINGERIKE – nærmest det meste

La fram lang og vond kuttliste

Kutt i sykehjemsplasser, nedlegging av dagsenterplasser og skolebibliotek må nå vurderes av politikerne i Nordre Follo kommune.

Kolbotn ligger helt nordvest i Nordre Follo på grensen til Oslo.
FOTO: NORDRE FOLLO KOMMUNE

Dag Aasdalen
Journalist

Vi rapporterer fra Nordre Follo

Publisert 26. mars kl. 20:42

Kongsberg kommune: Gjelda nærmer seg kritisk grense

Kongsberg kommunestyre Foto: Lars Bryne

Av Lars Bryne

Oppdatert: 14.08.25 20:28
Publisert: 14.08.25 19:06

Kommunen har vedtatt å låne enda mer penger – og dermed skaffe seg enda høyere driftsutgifter. Med dette nærmer kommunen seg kritisk grense hva gjeld angår. De selvpålagte økonomiske reglene brytes en etter en.

Kommuneøkonomi

Kommunene gikk nær 4 milliarder i minus i fjor

Helge Eide, områdedirektor for samfunn, velferd og demokrati i KS. Foto: Ole Berg Rusten/NTB

Av Jon-Fredrik Bælgjaard Klausen

Oppdatert: 05.03.25 15:07
Publisert: 05.03.25 13:53

Seks av ti kommuner gikk i minus i 2024.

Så tøft som varslet

Kommunedirektor Lars Bjerke har varslet kutt på 173 millioner kroner i Asker neste år. Foto: ÅSMUND LØVDAL AUSTENÅ

Dramatiske kuttforslag i Ullensaker: Se hele lista

Budsjettprosessen

Temaer for samlingen

- Den økonomiske utviklingen (fremskrevet)
- Det overordnede handlingsrommet
- Samspill administrasjon og politikk i krevende tider
- Kampen om arbeidskraften
- Samhandling med innbyggerne

RINGERIKE - nærmest det meste

RINGERIKE - nærmest det meste

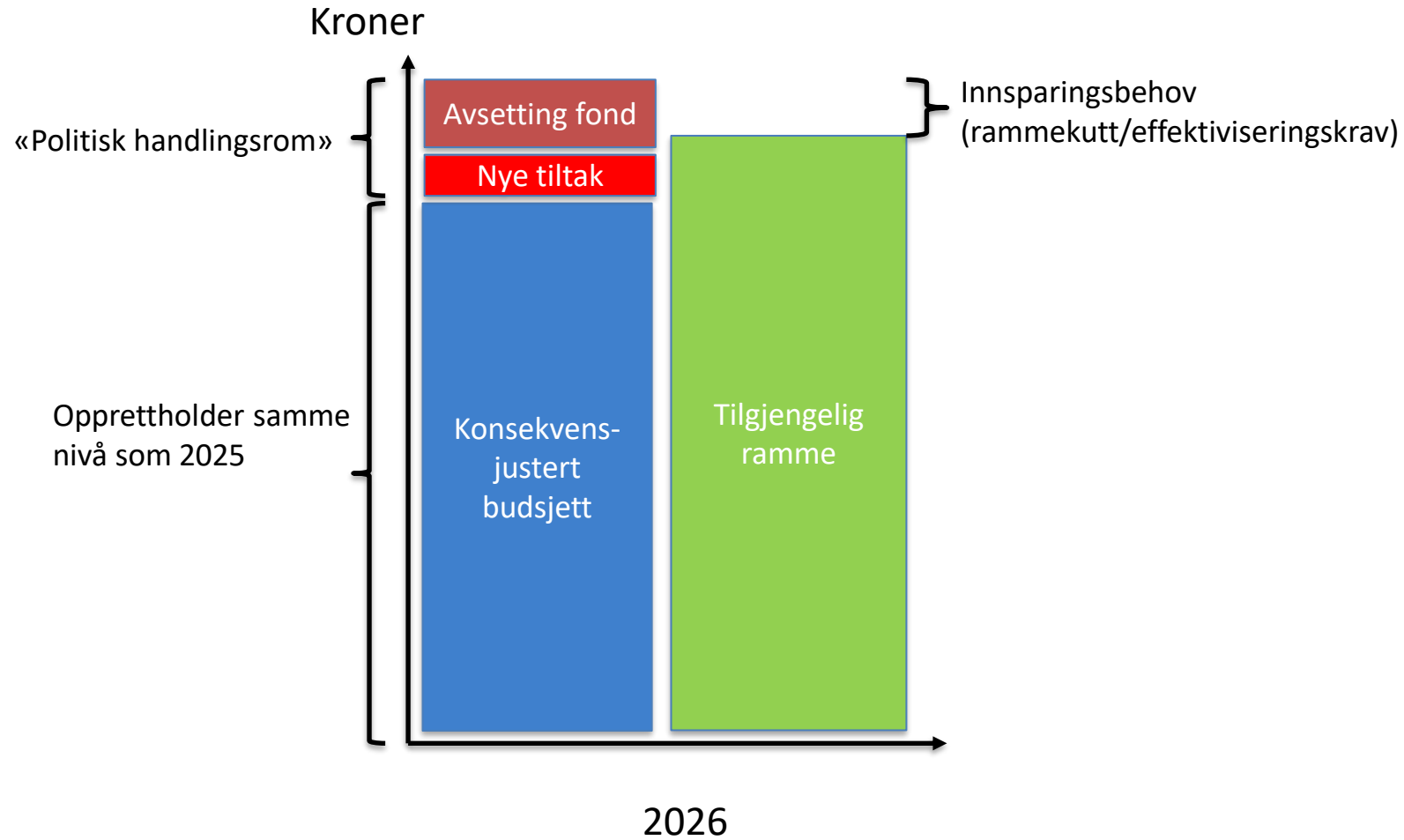
1. Sikre finansielle måltall i løpet av planperioden (2026-2029)
2. Sikre forsvarlige tjenester i tråd med demografisk utvikling
3. Synliggjøre en realistisk omstillingsprosess – skape forutsigbarhet, tillit og trygghet rundt denne
4. Tilrettelegge for økonomisk og sosial bærekraft, også for perioden etter 2029

Budsjett 2026 bygger på følgende forutsetninger og rammer:

- Regnskapsresultat (prognostisert pr 2. tertial) 2025
- Lønns og prisvekst
- Konsekvenser av investeringer (kapitalkostnader og kostnader/fravær av kostnader til drift)
- Konsekvenser av politiske vedtak i 2025 som påvirker driftsrammer 2026-2029
- Demografisk vekst og forventet kostnadsendring som følge av dette *
- Føringer fra statsbudsjett 2026
- Foreslåtte nye tiltak
- Avsetting disposisjonsfond
- Rammekutt/effektivisering for å sikre sammenheng mellom tilgjengelig ramme og budsjettamme

Forholdet budsjett vs tilgjengelig ramme

Handlingsplan 2026-2029

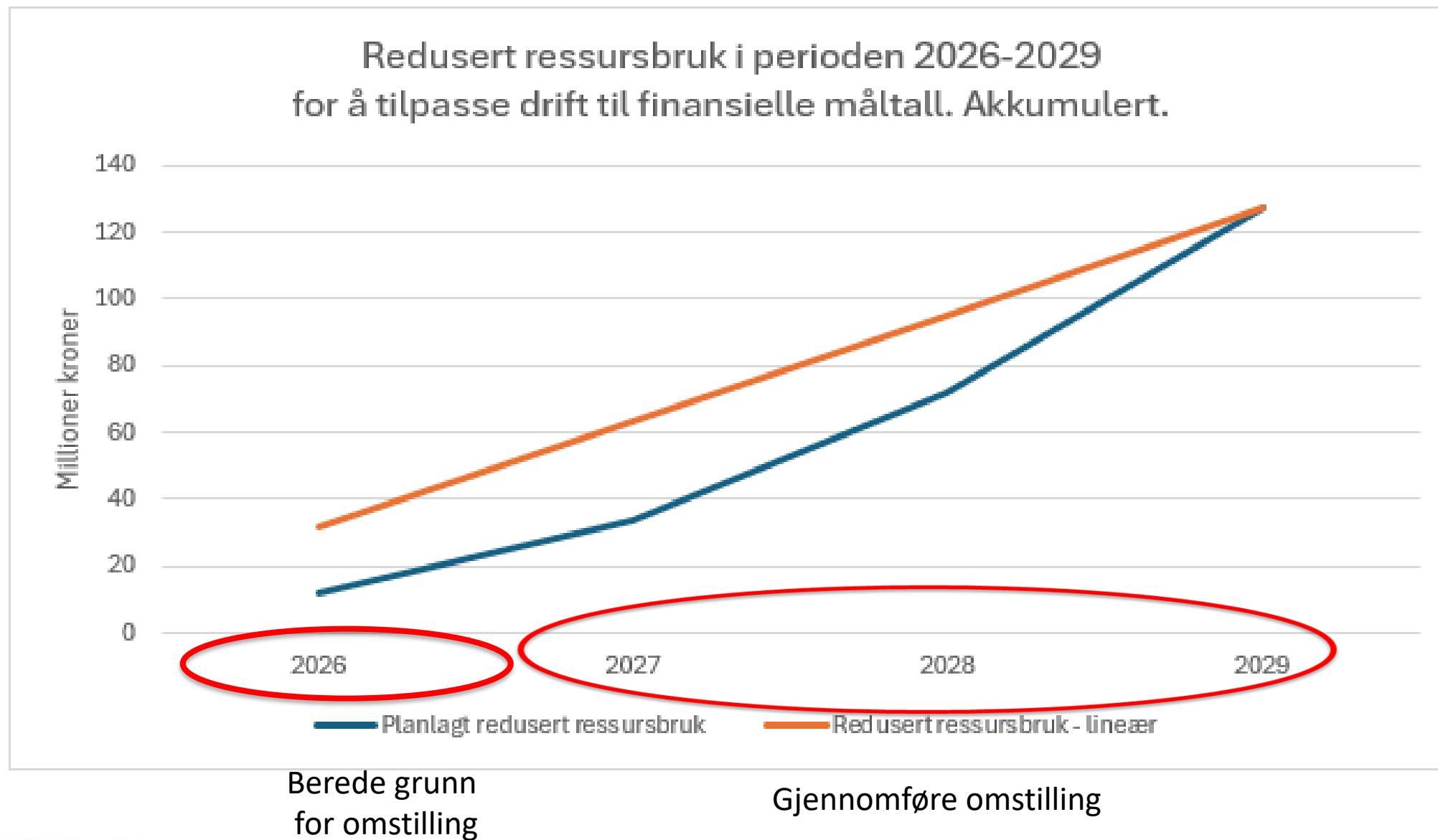
lovverk krever saldering i planperioden

- Fremskrevet kostnader (kapitalkostnader, demografi, KPI (2026) politiske vedtak)
- Fremskrevet inntekter (i tråd med demografi)
- Omfordelt i henhold til demografisk utvikling på sektornivå (KS prognosemodell)
- Fokus på at finansielle måltall nås i løpet av perioden
- På et noe overordnet nivå lagt inn tiltak/forutsetninger for å balansere drift 2027-2029 (anslag i budsjett og handlingsplan 2026-2029, vedtas i forbindelse med budsjett og handlingsplan 2027-2030)

Omstillingsbehov i planperioden

RINGERIKE
KOMMUNE

Program for omstilling

«Fremtidens Ringerike»

Et program for omstilling i tidsperioden 2027-2029 (og perioden fremover)

1. Fremtidens kommune – forenkling og fornying
2. Gode og tilgjengelige tjenester
3. Økte driftsmidler til brukernære tjenester
4. Miljøvennlig og effektiv arealbruk
5. Samfunnsutvikling for å sikre befolkningsvekst
6. Ringerike kommune, en attraktiv arbeidsgiver!
7. Et budsjett for fler i arbeid

RINGERIKE – nærmest det meste

Fremdriftsplan

(budsjett 2026 og 2027)

RINGERIKE
KOMMUNE

Budsjettet i tall

«Et budsjett for å trygge landet»

Hovedtrekkene for oss i Ringerike kommune

- Ingen konkrete/direkte føringer i årets budsjett
- Svak kommuneramme (KS)
- Ringerike kommune øker sine frie inntekter med 4,8 prosent – 113 millioner kroner fra 2025 til 2026.
- Kommunal deflator 2026 er beregnet til 3,5 prosent (lønnsvekst 4 prosent og prisvekst 2,8 prosent)
- Innslag ressurskrevende tjenester økes kraftig fra 1 625 000 til 1 921 000 kroner
- Integreringstilskuddet for flyktninger er ikke justert (nominelt videreført)
- Beredskapsperspektivet (totalberedskapsmeldingen) er ikke prissatt
- Prisreduksjon på barnehage videreføres med 1 200 kroner for hele 2026.
- Grunn til å tro at kommuneøkonomien vil bedres etter forhandlinger i Stortinget

Rammer 2026 på kommunenivå

Beløp i 1000

	Budsjett 2025	2026
Sum inntekter	-3 213 609	-3 379 834
Sum utgifter	3 095 151	3 287 991
Brutto resultat	-118 458	-91 843
Netto finansutgifter og inntekter	240 500	225 701
Motpost avskrivinger	-173 000	-173 000
Netto resultat	-50 958	-39 142
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	50 958	39 142
Årsresultat	-0	-0
Netto resultat i prosent av sum inntekter	1,6 %	1,2 %

For å saldere budsjettet er det lagt inn:

- Avsetning til disposisjonsfond 35,4 millioner kroner
- Effektiviseringskrav til driften i sektoren på 12,2 millioner kroner tilsvarende 0,5 prosent av sektorens netto driftsramme.

Rammer 2026 på sektornivå

Sektor	Budsjett 2025	Korrigert budsjett 2025	Lønns- og prisvekst	Teknisk Justering (investeringer, pol vedtak)	Effektiviserings-krav	Nye tiltak	Budsjett 2026
Folkevalgte og revisjon	13,482		400	2,279	-100		16,061
Administrasjon og fellestjenester	94,934	7,000	4,346	-2,516	-500		103,264
Strategi og utvikling	73,692		2,471	3,313	-400	6,800	85,876
Utdanning og familie	870,603	28,000	24,167	15,614	-4,700		933,684
Helse og omsorg	946,092	17,000	37,651	28,276	-5,200	6,000	1,029,819
Teknisk, kultur og idrett	245,607	4,000	11,050	9,210	-1,300	974	269,541
Selvkost	-100,946			14,217			-86,729
Avsetninger, overføringer	-39,346		2,445	-29,965			-66,866

Nye tiltak 2026

ikke uttømmende liste

- Mulighetsstudie Innbyggernes hus (SU – 1,5 mill)
- Satsing på innovasjon og modernisering av tjenester (SU – 2 mill)
- Ringeriksporteføljen (SU – 1,5 mill)
- Strategisk samfunnsutvikling (SU – 1 mill)
- Vedlikehold tilfluktsrom (TKI – 1 mill)

Hovedtiltak for å balansere årene 2027-2029

Handlingsplanen skal balanseres økonomisk i alle 4 årene. Det kreves tiltak for rundt 130 millioner kroner samlet i perioden. Det planlegges for følgende hovedtiltak for å redusere ressursbruken:

- **Arealeffektivisering** – Reduksjon av antall kvadratmeter
- **Forenkling og fornying av tjenester** – Innovasjon, digitalisering, robotisering og innbyggerinvolvering
- **Gode og tilgjengelig tjenester** – Helhetlig plan for fremtidig struktur på de største tjenesteområdene. Folkehelsetiltak og selvbetjeningsløsninger.
- **Utvikling av arbeidsgiverrollen** – Motarbeide utenforskap, oppgavedeling, samarbeid med andre, arbeid med sykefravær og beholde ansatte.

Vil arbeide målrettet med disse tiltakene i 2026 for å avdekke gevinstpotensialet for innbygger, kvalitet og økonomi.

Rammer 2026-2028

sektornivå

	2026	2027	2028	2029
Folkevalgt og revisjon				
ramme	16061	16061	16061	16061
effektiviseringskrav	100	100	100	100
Administrasjon og fellestjenester				
ramme	103264	102884	93764	90884
effektiviseringskrav	500	1700	8700	13700
Strategi og utvikling				
ramme	85876	82876	80076	80076
effektiviseringskrav	400	400	400	400
Utdanning og familie				
Ramme	933684	920036	908329	905193
Demografi		12648	22355	12700
effektiviseringskrav	4700	5700	7700	22491
Helse og omsorg				
ramme	1029819	1033006	1037618	1123343
Demografi		28187	51999	79724
Effektiviseringskrav	5200	13200	27200	49200
Teknisk, kultur og idrett				
Ramme	269541	255279	239871	225049
Effektiviseringskrav	1300	13300	28300	53300

Utdanning og familie				
Ramme	933684	920036	908329	905193
Demografi		12648	22355	12700
effektiviseringskrav	4700	5700	7700	22491

Investeringer - Økonomiplan 2026-2029

	2026	2027	2028	2029
Strategi og utvikling				
IT felles infrastruktur	4 700 000	4 600 000	2 400 000	4 100 000
Sykkelbysatsing	4 000 000	0	0	0
Etablere innfartsparkering på nordsida og sørsida	1 500 000	0	0	0
USN-kryss og vei	0	12 500 000	12 500 000	0
Utdanning og familie				
IKT - Skole og barnehage	3 000 000	3 000 000	3 000 000	0
Solskjerming skoler	2 200 000	0	0	0
Lovpålagte brukertilpasninger (skole, bhg.)	1 500 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Oppgradering skoler	1 500 000	100 000 000	0	0
Utomhus Haugsbygd ungdomsskole	18 000 000	0	0	0
Oppgradering Nes skole gymsal	0	0	28 500 000	0
Helse og omsorg				
Hjelpemiddellageret / velferdsteknologi	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Vesterntunet	40 000 000	300 000 000	350 000 000	280 000 000
Småhus helse	15 000 000	0	0	0
Omsorgsboliger Sokna	2 500 000	33 000 000	58 000 000	77 000 000
Omsorgsboliger - sentrumsnært	0	0	0	13 000 000
Omsorgsboliger Hallingby	0	0	2 500 000	33 000 000
Digitalisering hjemmebaserte tjenester	0	800 000	800 000	800 000
Medisinsk utstyr	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Minibuss med rullestoltilpasning	1 200 000	0	0	0
Pasientvarslingsanlegg Austjord	23 000 000	0	0	0
Kapasitetsutvidelse hjelpemiddellageret	0	500 000	1 500 000	0

Investeringer

Investeringer - Økonomiplan 2026-2029

2026

2027

2028

2029

Teknisk, kultur og idrett

Energiøkonomisering bygg	10 000 000	10 000 000	5 000 000	0
BRR - Biler og redningsverktøy	16 500 000	15 900 000	5 100 000	3 800 000
Ny hovedbrannstasjon	0	30 000 000	200 000 000	100 000 000
Stadion Nytt garderobebygg	25 000 000	0	0	0
Reservekraft samfunnskritiske bygg	4 500 000	0	0	0
Bru Petersøya	3 800 000	47 000 000	47 000 000	0
Kirkegata - vei og torg	6 900 000	0	0	0
Digitaliseringsverktøy TKI - roboter	4 500 000	0	0	0
Sikkerhetstiltak i kommunale bygg	3 000 000	4 200 000	2 500 000	0
Kommunale veier	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000
Trafikksikkerhetstiltak	4 000 000	2 000 000	4 000 000	2 000 000
Universell utforming Røssholtstranda og Bystranda	1 000 000	0	0	0
Kongensgt. 13 - Midlertidige tiltak	10 000 000	0	0	0
Bytiltak til byjubiléet	4 700 000	0	0	0
Mobilt flomvernustyr	3 000 000	0	0	0
SD-system (fra fire til ett) med mulighet for sensorovervåking	700 000	1 000 000	1 000 000	0

Selvkost

Sanering Nes i Ådal etappe 2	1 000 000	3 000 000	17 000 000	0
Kirkegata - utskifting VA	6 300 000	0	0	0
Prosjektering reservevannkilde Sokna vannverk	0	3 000 000	0	0
Overføringsledning Hen - Hallingby	32 200 000	50 000 000	21 000 000	0
Utskifting VA-ledninger	32 000 000	32 000 000	32 000 000	32 000 000
Gamle Monserud - luftfjerning	0	0	2 500 000	2 500 000
Monserud - reklamasjoner	17 000 000	0	0	0

RINGERIKE - nærmest det meste

Utvikling av finansielle måltall i planperioden

Tall i 1000 kroner

	2026		2027		2028		2029	
	Kroner	% av brutto driftsinntekt	Kroner	% av brutto driftsinntekt	Kroner	% av brutto driftsinntekt	Kroner	% av brutto driftsinntekt
Netto driftsresultat	39 142	1,2 %	57 066	1,7 %	88 320	2,6 %	37 889	1,1 %
<i>Avsetning til disp.fond</i>	<i>35 400</i>		<i>51 500</i>		<i>85 500</i>		<i>43 700</i>	
Disposisjonsfond	241 400	7,1 %	292 900	8,6 %	378 400	11,1 %	422 100	12,2 %
Lånegjeld u/startlån	3 437 243	101,7 %	3 750 131	110,3 %	4 250 987	124,4 %	4 333 910	125,7 %
Kapitalkostnader	269 701	8,0 %	295 701	8,7 %	313 701	9,2 %	320 701	9,3 %

Kommunens vedtatte måltall er 1,5 % netto driftsresultat, 10 % disposisjonsfond, maks 100 % lånegjeld og andel kapitalkostnader 6 %. Netto driftsresultat og disposisjonsfond vil nå målene i perioden. Lånegjeld og kapitalkostnader vil være stigende fra allerede høye nivåer.

Kommunedirektøren foreslår forslag om nytt finansielt måltall omhandlende **35% egenkapital ved investeringer som påvirker driftsbudsjettet**. Dette for å bidra til å nå øvrige finansielle måltall og for å sikre mest mulig midler til brukernære tjenester.

RINGERIKE
KOMMUNE

Kommunedirektørens vurdering av budsjett og handlingsplan

Et budsjett som ivaretar helheten i kommunen gjennom koordinert innsats

- Et stramt og nøkternt, men realistisk budsjett
- Legger til rette for en omstilling som er nødvendig i perioden fremover
- Bidrar til å redusere utfordringsbildet vi står ovenfor
- Alle føringer går i retning av overgang kommune 2.0 til kommune 3.0 (samskaping)
- Planperioden legger til rette for at finansielle måltall kan nås i perioden
 - Behov for et nytt finansielt måltall som reduserer låneopptak (eks 35% egenkapital ved investeringer)
- Klima fortsatt en viktig satsing – Klimabudsjett en del av handlingsplanen
- Rom for politiske prioriteringer

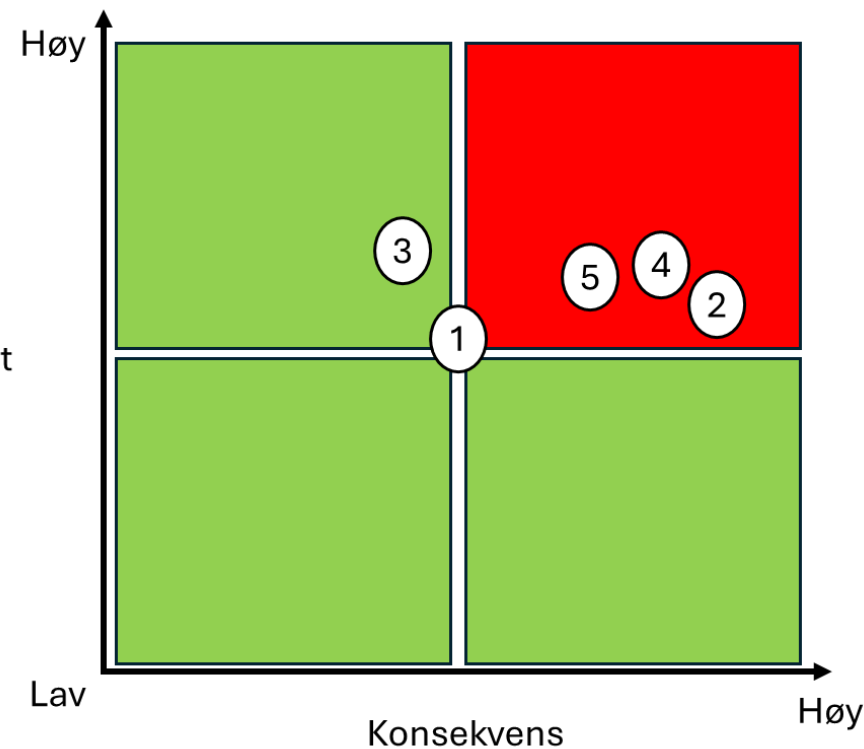
Overordnet risikovurdering

Budsjett og handlingsplan 2026-2029

Nr	Risiko	Beskrivelse av risiko	Avbøtende tiltak
1	Endrede sentrale føringer	Endrede økonomisk, juridiske og/eller faglige rammer vil påvirke rammebetingelsene. Dette være seg forhold i budsjett, kommune prp, lovendringer mv, eller forhold tilknyttet rentebanen.	- Fange om eventuelle endringer tidlig. - Politisk, via IRP og KS, forsøke å påvirke endringer i vår retning. - Ha god stresstest på budsjettet med tanke på endring i rentebanen.
2	Manglende evne i organisasjonen til å gjennomføre endringer	En forutsetning for budsjett og handlingsplan er omstilling.	- Forankre «Program for omstilling» i alle ledd. - Gode og transparente prosesser - God medvirkning av kollegaer - Godt partssamarbeid
3	Økt behov for tjenester utover det som er lagt inn i demografiutviklingen	Sektorene er kompensert for demografisk utvikling i tråd med SSB sine tall. Ytterligere økning som følge av dette er ikke ivarettatt i budsjettet Erfaringer fra «Hans» viser at kommunen får økte kostnader som følge av kriser. Erfaringene tilsier at «kriser» kommer oftere nå enn tidligere	- Dempe behovet for tjenester utover det som er kompensert, eks via forventingsgapet - Søke å løse volumendringer innenfor eksisterende rammer - God dialog med politisk nivå (fagutvalg, KST) - Jobbe med beredskap i et forebyggende perspektiv - Jobbe opp mot sentrale myndigheter for å øke tilskudd ved eventuelle kriser-
4	Endrede politiske styringssignaler	Endring av politiske forutsetninger som ligger i budsjettet vil kunne påvirke måloppnåelse	«Program for omstilling» som en del av politiske styringssignaler - Avklare eventuelle endringer i tidlig fase – evne til omstilling - God dialog med politisk nivå i møter og på samlinger
5	Manglende administrativ evne til å overholde budsjetter	Budsjettet er stramt og det forutsettes god kostnadskontroll i alle enheter	- Hyppige og gode rapporteringer, tidlig avdekke eventuelle avvik - Søke omfordeling innenfor sektorer før omfordeling mellom sektorer - God dialog og prosess med politisk nivå

Sannsynlighet

Tidsplan for budsjettprosessen 2026

- Kommunedirektørens budsjettforslag legges frem for FSK 21/10
- Formannskapet behandler budsjett og legger det ut på høring 28/10
- Høringsfrist 13/11
- Formannskapet behandler budsjett og lager innstilling 25/11
- Kommunestyret vedtar budsjett 11/12
- Kommunedirektøren starter opp «Program for fremtidens Ringerike» innen utgangen av 2025

«Fremtidens Ringerike»

Et program for omstilling i tidsperioden 2027-2029 (og perioden fremover)

1. Fremtidens kommune – forenkling og fornying
2. Gode og tilgjengelige tjenester
3. Økte driftsmidler til brukernære tjenester
4. Miljøvennlig og effektiv arealbruk
5. Samfunnsutvikling for å sikre befolkningsvekst
6. Ringerike kommune, en attraktiv arbeidsgiver!
7. Et budsjett for fler i arbeid

På vegne av administrasjonen
vil vi få ønske det politiske
Ringerike lykke til med en
spennende og viktig
budsjettprosess!

RINGERIKE
KOMMUNE